

Vergaderjaar 2008–2009

28 844

Integriteitsbeleid openbaar bestuur en politie

Nr. 26

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 4 november 2008

Tijdens het overleg van 30 oktober jl. hebben wij onder meer gesproken over deelname van Nederlandse imams, die werkzaam zijn als islamitisch geestelijk verzorgers bij de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI), aan een seminar in Marokko. Ik zegde toe u nader te informeren over het karakter van de uitnodiging voor het seminar, de overwegingen van de islamitisch geestelijk verzorgers om de uitnodiging te aanvaarden, de wijze waarop binnen DJI is gecommuniceerd over de uitnodiging en over het feitelijke verloop van het seminar. Met deze brief doe ik deze toezegging gestand, mede namens de minister voor Wonen, Wijken en Integratie.

Teneinde de benodigde zorgvuldigheid te betrachten is gesproken met alle betrokken islamitisch geestelijk verzorgers. Eerder was al contact opgenomen met de Nederlandse Ambassade in Rabat. Op basis van de aldus verzamelde informatie bericht ik u als volgt.

Zoals ik u reeds mondeling berichtte, heeft het seminar plaatsgevonden op zaterdag 25 oktober jl. In totaal zijn circa 150 imams uit België, Duitsland, Nederland en de Scandinavische landen naar Marokko gereisd. Vanuit Nederland zijn 35 imams aanwezig geweest. Op basis van een inventarisatie onder alle islamitisch geestelijk verzorgers bij DJI is gebleken dat negen van de 35 imams werkzaam zijn bij DJI. Het eerder genoemde aantal van 5 berustte op een nog onvolledige inventarisatie. Deze imams zijn naast hun werkzaamheden voor DJI verbonden aan een moskee. Er is tevoren geen programma ontvangen. Volgens de islamitisch geestelijk verzorgers is het idee voor het seminar voor het eerst besproken tijdens een bezoek van de voorzitter van de Vereniging Imams Nederland aan Marokko gedurende de ramadan (september van dit jaar). Op 21 oktober jl. is de Vereniging Imams Nederland als organisatie uitgenodigd voor het seminar. De uitnodiging was dus niet op naam. De Vereniging Imams Nederland heeft haar eigen afvaardiging kunnen samenstellen. In de praktijk zijn sommige imams benaderd, anderen hebben zich zelf aangemeld bij de Vereniging Imams Nederland. Van enige dwang, van

welke zijde dan ook, was geen sprake. De Marokkaanse overheid heeft de reis- en verblijfkosten voor haar rekening genomen.

De betrokken islamitisch geestelijk verzorgers bij DJI zijn allen lid van de Vereniging Imams Nederland; vier van hen maken deel uit van het bestuur. Eén van de doelstellingen van de Vereniging Imams Nederland is het geven van structuur aan het werk van de imams in Nederland. Gedurende het 15-jarige bestaan van de Vereniging is daarmee de nodige ervaring opgedaan die zij met imams uit andere (Europese) landen willen delen. Het seminar bood hiervoor naar hun oordeel een goede mogelijkheid. Andere overwegingen om deel te nemen aan het seminar waren het uitwisselen van ervaringen op het gebied van de bestrijding van radicalisering, het kennis nemen van de ontwikkelingen rond de positie van religieuze minderheden in andere westerse landen en de wens te komen tot verdieping in religieuze aangelegenheden.

Vast is komen te staan dat de bij DJI werkzame islamitisch geestelijk verzorgers hun leidinggevendenden niet vooraf hebben gemeld dat zij het seminar zouden bijwonen. De betrokken islamitisch geestelijk verzorgers stellen met nadruk dat zij van mening waren als Nederlandse imam naar Marokko te zijn gegaan en niet als islamitisch geestelijk verzorgers, werkzaam bij DJI. Dat is de reden waarom zij niet hebben ingezien dat het in de rede lag deelname vooraf te melden. Zij beseffen inmiddels dat zij als ambtenaar de uitnodiging vooraf wel hadden moeten melden. Er zijn duidelijke afspraken gemaakt tussen leidinggevendenden en de islamitisch geestelijk verzorgers om herhaling te voorkomen. De islamitisch geestelijk verzorgers betreuren de gang van zaken en de ophef die is ontstaan.

Het seminar was bestemd voor imams en moskeebestuurders. Het seminar is geopend door de Minister van Religieuze zaken van Marokko. Volgens de islamitisch geestelijk verzorgers werkzaam bij DJI bevatte de toespraak van de minister geen instructies. Tijdens het seminar, dat naast een plenair gedeelte bestond uit een aantal workshops, is gesproken over de gematigde islam en de relatie tussen de imam en zijn moskee. Het centrale thema was het tegengaan van radicalisering. Naar eigen zeggen hebben de aanwezige islamitisch geestelijk verzorgers toegelicht hoe zij de positie van moslims en religieuze minderheden in Nederland ervaren. Zij hebben aangegeven het Nederlandse gedachtegoed van democratie, verdraagzaamheid en dialoog met andere levensovertuigingen te hebben uitgedragen.

In Nederland zijn kerk en staat gescheiden. Dat betekent in elk geval dat de overheid zich niet bemoeit met de geloofsinhoud, of met de organisatie van kerkgenootschappen en andere religieuze en levensbeschouwelijke organisaties; dat zij de kerkgenootschappen en deze andere organisaties, gelovigen en niet-gelovigen gelijk behandelt en bij benoemingen geen eisen stelt die betrekking hebben op de godsdienst of levensovertuiging.

Ook voor wat betreft de islam geldt, dat de overheid zich niet bemoeit met de geloofsinhoud en ook niet kan bepalen op welke wijze imams hun kennis ten aanzien van hun religie verwerven of op peil houden. Wel kan de overheid de verwerving van kennis faciliteren, zoals dat met alle theologische opleidingen gebeurt. Daarbij kan het passend zijn dat imams hun kennis delen op een seminar in het buitenland. Dat zou anders zijn, als een vreemde mogendheid via het kanaal van de religie invloed zou willen uitoefenen in Nederland en daarbij de grenzen van de wet zou overschrijden. Daarvan is in het onderhavige geval niet gebleken.

Ik heb geen enkele indicatie dat de betrokkenen onder dwang naar Marokko zijn gereisd voor instructies. Op basis van de gevoerde

gesprekken is mijn vertrouwen in de betrokken medewerkers van DJI ongeschonden. Ik hecht groot belang aan transparantie en openheid binnen Justitie. Ik ben dan ook van mening dat betrokkenen dit bezoek vooraf hadden moeten melden. Dan had op een open en transparante wijze vooraf over de uitnodiging kunnen worden gesproken. Nu dit niet is gebeurd, is ophef ontstaan die vermeden had kunnen worden. Mede op basis van de gemaakte afspraken heb ik er vertrouwen in dat herhaling zal worden voorkomen.

De minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin